

Nr 651.

Av herr **Anderson** i Sundsvall, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 215, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.*

Folkpensioneringen uppfattas numera allmänt såsom en statlig angelägenhet. Därigenom att regering och riksdag lagfäst reglerna för folkpensioneringen har skapats garanti för att pensionsförmånerna utges efter i princip likformiga regler i hela landet. Därjämte anses nu gällande lag om folkpensionering garantera de folkpensionärer, som sakna annan inkomst än folkpensionen, en skälig försörjning, vilket för dessa innebär ett stort trygghetsvärde.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 215 föreslås ett väsentligt avsteg från dessa principer genom den konstruktion, som folkpensionärernas bostadstillägg föreslås erhålla. Förslaget innebär, att det *allmänna bostadstillägget*, varom generella bestämmelser finnas i lagen om folkpensioneringen, och det *särskilda bostadstillägget*, varom kommunerna besluta, skola sammanställas till ett bostadstillägg, benämnt *kommunalt bostadstillägg*. Åt kommunerna överlåtes att besluta dels om kommunalt bostadstillägg över huvud taget skall utgå och dels efter vilka grunder bostadstillägget skall utges. Några som helst anvisningar om hur bostadstillägget skall konstrueras givas icke. Dock skola de för övriga behovsprövade pensionsförmånerna gällande avdragsreglerna tillämpas jämväl på bostadstillägget.

Den föreslagna åtgärden innebär, att folkpensioneringen i fortsättningen blir en blandad statlig och kommunal angelägenhet, där staten beslutar vissa för pensionärernas försörjning otillräckliga grundbelopp, varefter det överlåtes åt kommunernas goda vilja att helt bestämma om bostadstillägget. Bortsett från pensionsbeloppens storlek påminner denna anordning i åtskilliga stycken om den ordning, som gällde före 1937, då 1935 års folkpensionslag trädde i kraft.

Det allmänna bostadstillägget, som folkpensionärerna för närvarande erhålla, är icke knutet till pensionärens bostadskostnad, vilket bör uppmärksammas. I verkligheten är det allmänna bostadstillägget ingenting annat än ett dyrortstillägg. Sålunda erhålla även de pensionärer, som icke ha någon bostadskostnad — t. ex. de som erhålla fri bostad av vissa stiftelser — bostadstillägget obeskuret, därest pensionärens ekonomiska förhållanden i övrigt icke lägga hinder i vägen. Pensionärerna som bo i pensionärshem betala i regel en hyra, som väsentligen understiger bostadstilläggets belopp, men erhålla ändock bostadstillägget i sin helhet. Ytterligare exempel skulle kunna anföras.

På s. 104 i propositionen förutsätter departementschefen, »att kommunerna, när de skola utforma förutsättningarna för tilläggens utgivande, taga sikte endast på vederbörandes mera stadigvarande behov och *regelmässigt anknyta tilläggen till de bostads- och bränslekostnader, som den enskilde pensionären kan antagas ha*». Därmed måste avses, att bostadstillägget skall anknytas till den enskilde pensionärens bostadskostnad, vilket torde komma att innebära, att bostadstilläggen och därmed de sammanlagda pensionsförmånerna i många fall bli mindre än enligt nu gällande bestämmelser. Folkpensionernas försörjningsvärde blir därigenom försämrat. Det är ur den synpunkten förklarligt, att Sveriges folkpensionärers riksförbund ansett sig böra avstyrka förslaget.

Uppenbarligen innebär förslaget även den olägenheten, att brist på likformighet kommer att vidlåda det kommunala bostadstilläggets utformning. Erfarenheterna av det särskilda bostadstillägget peka i den riktningen. Fleura av remissinstanserna ha påtalat denna risk. Sålunda framhåller pensionsstyrelsen, att stora ojämnheter måste uppkomma, om man övergår till ett system, som helt bygger på kommunala och av sammanhållande direktiv obundna skälighetsavgöranden.

Pensionsstyrelsen framhåller också, att de skäl, som pensionsrevisionen åberopat för att tillfredsställande avdragsregler icke kunna åstadkommas med mindre de allmänna bostadstilläggen avskaffas, icke synas hållbara. Detta förefaller vara riktigt. Styrelsen har själv skisserat ett förslag till avdragsregler, som vore värt att undersöka närmare.

Vill man emellertid framhålla vid de två principerna, dels att folkpensioneringen är en statlig angelägenhet och dels att bostadstillägget så vitt möjligt bör konstrueras efter likartade linjer för alla pensionstagare, kommer man ej ifrån att det radikala och rätta är att utforma det allmänna bostadstillägget på sådant sätt, att det kommer att motsvara de båda nuvarande bostadstilläggen tillsammans. Finansieringen skulle då kunna verkställas efter samma grunder som för övriga behovsprövade pensionsförmåner.

Under hänvisning till vad ovan anförts och på grund av de starka och hållande invändningar, som ett flertal remissinstanser riktat mot förslaget om de kommunala bostadstilläggen, bör enligt min mening frågan om bostadstilläggets utformning bli föremål för ytterligare utredning.

Intill dess så skett och nytt förslag alltså framlagts, bör fördelningen mellan staten och kommunerna av kostnaderna för de behovsprövade folkpensionerna verkställas efter nu gällande regler. Ett ytterligare skäl för ett uppskov med ändringen av kostnadsfördelningen är, att statsbidragsutredningens förslag angående principerna för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna för vissa gemensamma angelägenheter bör avvaktas.

Även om det kommunala bostadstillägget brytes ut ur Kungl. Maj:ts förslag, kunna de i propositionen föreslagna avdragsreglerna tillämpas på samtliga behovsprövade pensionsförmåner med undantag av de särskilda bostadstilläggen, där de av kommunerna fastställda reglerna tills vidare böra gälla.

På grund av det anförda hemställles,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 215 måtte förklara sig icke kunna antaga Kungl. Maj:ts förslag i oförändrat skick;

att förslaget, i vad det avser kommunalt bostadstillägg, måtte avslås;

att riksdagen i anledning därav i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förnyad utredning och nytt förslag angående bostadstilläggets utformning;

att förslaget, i vad det avser ändrade grunder för fördelningen mellan staten och kommunerna av kostnaderna för behovsprövade folkpensionsförmåner, måtte avslås; samt

att Kungl. Maj:ts förslag i övrigt bifalles.

Stockholm den 29 april 1952.

John R. Anderson
i Sundsvall.